

WWF Verdens naturfond
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
post@wwf.no
www.wwf.no
facebook.com/WWFVerdensnaturfond

Til Klima- og miljødepartementet
ved statsråd Espen Barth Eide

Oslo, 25.09.2023

Forslag til nye og forsterkede større satsinger i statsbudsjettet for 2025

WWF Verdens naturfond ser med spenning fram mot presentasjonen av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024.

I dette brevet ser vi ett år lenger fram, og presenterer våre første innspill til hvilke nye og forsterkede større satsinger som bør forberedes i månedene framover, for å kunne inngå i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 neste høst. Bakgrunnen for våre innspill er at det behøves nye og forsterkede tiltak for å nå gjeldende målsettinger både når det gjelder klima, natur og sirkulær økonomi. På alle disse områdene vil Norge også stå overfor skjærpede internasjonale forpliktelser i årene framover. Derfor handler våre forslag både om å forsterke eksisterende satsinger, og å ta nye virkemidler i bruk for å realisere regjeringens mål og Norges forpliktelser.

Vi vil samtidig få be om et møte med departementets politiske ledelse for å presentere og diskutere forslagene.

Tverrsektoriell innretning

Vi har med glede merket oss regjeringens signaler om forsterket tverrsektorielt arbeid for å nå viktige natur- og klimapolitiske mål. Flere av forslagene våre innebærer koordinerte satsinger over flere departementers budsjetter – selv om Klima- og miljødepartementet vil spille en hovedrolle. I tråd med dette sender vi forslag om nye og forsterkede satsinger på 2025-budsjettet også til Finansdepartementet og Utenriksdepartementet. Disse forslagene er vedlagt til etterretning.

Vi jobber for å stanse
naturødeleggelse og skape en
framtid der mennesker lever
i harmoni med naturen.
sammen for naturen wwf.no

Tre hovedsatsinger

Vi ber Klima- og miljødepartementet prioritere tre hovedsatsinger i budsjettet for 2025:

- **Et budsjett for å følge opp naturavtalen**, som gir rom for nye og større satsinger i stortingsmeldingen som skal komme i 2024.
- **Et sirkulærøkonomisk statsbudsjett**, som kutter utslipp og demper presset på naturen.
- **Et løft for Oslofjorden**, som viser at det er mulig å redde skadet natur.

Et budsjett for å følge opp naturavtalen

I desember 2022 ble alle medlemslandene i Konvensjonen for biologisk mangfold enige om en ny global naturavtale. For å sikre at alle offentlige og private tiltak er i tråd med målene i avtalen, skal de implementeres i politikk, lover, og i plan- og utviklingsprosjekter på tvers av alle forvaltningsnivåer og i alle sektorer. Alle land skal som følge av dette utvikle nasjonale handlingsplaner.

Regjeringen har varslet at de i løpet av 2024 skal legge frem en nasjonal handlingsplan for hvordan vi skal nå målene i avtalen innen 2030. Ifølge mål 19 i naturavtalen har Norge også forpliktet seg til å: “[s]ubstantially and progressively increase the level of financial resources [...] to implement national biodiversity strategies and action plans.”. Statsbudsjettet for 2025 må derfor gjenspeile den nasjonale handlingsplanen for implementering av naturavtalen.

Der er knyttet stor internasjonal oppmerksomhet til hvordan Norge implementerer avtalen, siden implementering var ett av områdene Norge markerte seg tydeligst på under forhandlingene.

En helhetlig implementering av naturavtalen krever store bevilgninger i statsbudsjettet over flere år. I budsjettet for 2025 må det settes av tilstrekkelige midler til å gi arbeidet med store oppgaver et betydelig løft:

- Kartlegging og kartfesting av naturverdier på land, i ferskvann og til havs.
- Representativt vern av 30 % natur på land, i ferskvann og til havs.
- Restaurering av 30 % ødelagt natur på land, i ferskvann og til havs.
- Styrking av miljømyndighetenes kapasitet på havforvaltning for å være i stand til å håndtere økt press på de norske havområdene.

Vi jobber for å stanse
naturødeleggelser og skape en
framtid der mennesker lever
i harmoni med naturen.
sammen for naturen wwf.no

For å nå naturavtalens mål må avtalen implementeres både horisontalt og vertikalt i samfunnet, og kommunene er en nøkkelaktør i dette arbeidet. I samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet må Klima- og miljødepartementet sikre økte bevilgninger både til å øke kommunenes natur- og miljøkompetanse, og til å gjennomføre de faktiske tiltakene. Derfor må det avsettes midler i statsbudsjettet for 2025 til:

- Planvask på alle kommunale planer eldre enn 5 år, i tråd med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.
- Øremerkede midler som styrker miljøkunnskap og -kapasitet i alle kommuner, kombinert med kompetansekrav.
- En søknadsordning for natursats, etter modell av klimasats.
- En søknadsordning for å redusere plastbruk og forsøpling i kommunene, etter modell av klimasats.

Et sirkulærøkonomisk statsbudsjett

Sirkulær økonomi bidrar både til å redusere utslipp og lette presset på naturen, og dermed også til å redusere opplevde dilemmaer mellom natur- og klimahensyn.

WWF støtter ambisjonen og punktene i Hurdalsplattformen med målsetting om å tilrettelegge for redusert avfall, mindre press på naturressurser, og vekst i nye og sirkulære industrimuligheter. Vi er kjent med at regjeringen arbeider med en handlingsplan for sirkulær økonomi. Vi vil levere spesifikke innspill til handlingsplanen, men det er viktig at statsbudsjett for 2025 reflekterer regjeringens sirkulære ambisjoner fra Hurdalsplattformen.

Virkemiddelapparatet må mobiliseres for å fremme sirkulærøkonomisk omstilling:

Det finnes i dag eksempler på gode forskningsprosjekter og piloter på sirkulærøkonomi, men disse fungerer separat og retter seg ikke mot felles målsettinger forankret i en sirkulær handlingsplan.

WWF foreslår at man gjennomgår virkemiddelapparatet og samler sirkulære initiativ i et eget sirkulærøkonomisk program under Grønn plattform, som innrettes for å nå målsetninger knyttet til sirkulær økonomi. Dette må omfatte en oppkapitalisering både av ENOVA, Forskningsrådet og Innovasjon Norge. Det må legges til grunn tydelige målsetninger som eksempelvis reduksjon av materialfotavtrykk, klimagassutslipp eller mål tilknyttet EUs [monitorerings-rammeverk for sirkulær økonomi](#). Mandatet bør utformes for å sikre oppnåelse av sirkulærøkonomiske

Vi jobber for å stanse
naturødeleggelser og skape en
framtid der mennesker lever
i harmoni med naturen.
sammen for naturen wwf.no

målsettinger, reduksjon av materialfotavtrykk, reduksjon av klimagassutslipp, og utvikling av ny teknologi eller forretningsvirksomhet som kan bidra til verdiskaping og sysselsetting. I tillegg bør det også tillegges et ansvar om å drive kunnskapsinnhenting, formidling og tankelederskap for den sirkulære økonomien. Dette kan gjøres eksempelvis etter Finlands modell, hvor Finske SITRA tar en aktiv rolle for å fremme sirkulærøkonomi.

Omstilling til et sirkulært skifte i skatte- og avgiftssystem:

Korrigerende av markedssvikter er og bør være et av hovedmålene til skatte- og avgiftssystemet. [NOU 2021: 4](#) konkluderte med at dersom priser i markedet i større grad hadde reflektert miljøkostnaden, ville det ført til at sirkularitet i økonomien hadde økt. Dagens skatte- og avgiftssystem er i stor grad tilrettelagt dagens situasjon og en lineær økonomi.

[Skatteutvalget](#) (NOU 2022: 20) konkluderte nylig med at kunnskapsbehovet for videre innretning av skatte- og avgiftssystemet er stort, og anbefaler derfor en bred utredning av tiltak for å fremme sirkulære aktiviteter, da det er flere hensyn som må vurderes, særlig når det gjelder avgifter på primære råvarer eller naturressurser, herunder importerte ressurser og effekter i andre land. [Regjeringen](#) har meldt at den vil gjennomgå Skatteutvalgets vurderinger om hvordan riktige miljøprising og andre økonomiske virkemidler kan bidra til bedre ressursutnyttelse, sirkulære produksjons- og forbruksmønstre, og videre verdiskapning basert på sirkulære løsninger.

WWF ber om at dette arbeidet igangsettes snarest, med et særskilt fokus på bruk av førstegangs naturressurser, med mål om å sikre reelt redusert fotavtrykk og press på naturen, og med innfasing av nye virkemidler fra 2025.

Her vil vi også få vise til våre innspill til Finansdepartementets arbeid med statsbudsjett for 2025, vedlagt.

Et nytt plastregister:

En særskilt problemstilling i arbeidet for en mer sirkulær økonomi handler om plast. Vi vet for lite om plast i den norske økonomien, behandlingen av den, og potensialet for gjenvinning. MEPEX har estimert at [det genereres en total avfallsmengde på 540 000 tonn plast årlig](#). Dette omfatter fiskeri og oppdrettsutstyr, bygg- og anleggsprodukter, bildekk, plast i EE-produkter, tekstiler, m.m.

WWF foreslår å opprette et plastregister for å få oversikt over mengden av plast som finner veien inn på det norske markedet, og for å kunne iverksette effektive tiltak for å redusere mengden jomfruelig plast. Plastregisteret bør være en videreutvikling av emballasjeregisteret under Miljødirektoratet og ses i sammenheng med produsentansvar for plastprodukter.

Registeret kan finansieres av produsenter gjennom produsentansvaret eller via en plastavgift, og vil derfor ikke bety økte utgifter over statsbudsjettet, utover startkostnadene for å etablere ordningen.

I dag har vi et [utvidet produsentansvar for emballasje](#), og en [returordning for drikkevareemballasje](#). I del to av Miljødirektoratets arbeid «Videreutvikling av produsentansvaret i Norge» anbefales det å innføre en ny produsentansvarsordning for utstyr fra fiskeri, akvakultur og fritidsfiske, og for enkelte plastprodukter som er omfattet av EUs plastdirektiv. Dette er et godt utgangspunkt, og produsenter av disse produktene kan også få plikt gjennom produsentansvaret til å bidra til et register. Det vi derimot ikke får gjennom disse ordningene, er oversikt over plasten som i dag ikke er underlagt et produsentansvar, men som kanskje burde bli det i fremtiden.

Et helhetlig plastregister kan og bør tydeliggjøre forpliktelser og ansvarsoverføring i produsentansvaret når det gjelder innsamling og videre behandling av plastavfallet. Det bør også inkludere revidering og kontroll fra en tredjepart av både returselskaper og produsenter, som bør ledes av Miljødirektoratet. En slik ordning vil både sørge for åpenhet og gi sivilsamfunnet bedre mulighet til å følge opp og utføre sin funksjon.

For å støtte dette arbeidet bør plikt til å melde seg til registeret og rapportere inn data på mengde plast satt på markedet forskriftsfestes. Dette kan kobles til arbeidet med en ny forskrift om plastavgift. WWF har sendt et forslag om avgift til Finansdepartementet.

Et løft for Oslofjorden

Oslofjorden var en gang en svært rik fjord med stort naturmangfold og betydelige fiskerier. I dag har overflatevannet i fjorden blitt en grad varmere og både dyreliv og leveområder er i sterk tilbakegang. Oslofjorden er et nasjonalt anliggende da utfordringene i fjorden også skyldes problemer skapt gjennom hele nedbørsfeltet til fjorden, som inkluderer 118 av landets kommuner. Oslofjorden fikk sin egen [tiltaksplan i mars 2021](#), men fremdeles har lite konkret handling for å forbedre forholdene i fjorden blitt gjennomført.

Oslofjorden kan fremdeles sikres som en rik og levende fjord for både dagens og fremtidens generasjoner. Et løft for Oslofjorden kan vise at systematisk arbeid kan gi bedre naturtilstand og rikere naturopplevelser, og samtidig bidra til å oppfylle Norges forpliktelser i den nye naturavtalen. For å gi et slikt systematisk arbeid det nødvendige løftet trengs det en betydelig satsing gjennom statsbudsjettet 2025 og langt mer enn dagens bevilgning som er på 26,5 millioner kroner.

Vi jobber for å stanse
naturødeleggelser og skape en
framtid der mennesker lever
i harmoni med naturen.
sammen for naturen wwf.no

Konkret må det settes av midler til:

- Koordinering og etablering av renseanlegg for avløp i alle kommuner i nedbørsfeltet til Oslofjorden
- Koordinering og etablering av tømmestasjoner for septik fra fritidsbåter
- Etablering av gode kantsoner langs vassdrag i jordbrukslandskap
- Vern av skogsområder i nedbørsfeltet til Oslofjorden
- Vern og restaurering av myrområder i nedbørsfeltet til Oslofjorden
- Kartlegging og etablering av helhetlige marine verneområder i Oslofjorden
- Restaureringsprosjekter for arter som utgjør viktige leveområder for dyrelivet i Oslofjorden
- Styrking av kunnskap og strengere krav for fritidsfiskere som ønsker å benytte Oslofjorden til fiske

Vi håper statsråden finner våre innspill interessante, og bidrar gjerne til å utdype dem på egnet måte.

Vi imøteser svar på vår forespørsel om et møte for å kunne presentere og diskutere forslagene nærmere.

Vennlig hilsen

Karoline Andaur
Generalsekretær
WWF Verdens naturfond

Jon Bjartnes
Politikkansvarlig
WWF Verdens naturfond

Vi jobber for å stanse
naturedeggelser og skape en
framtid der mennesker lever
i harmoni med naturen.
sammen for naturen wwf.no